

ارزشیابی شایستگی کوجی بندی:

شرح کار:

اجرای مراحل قرار دادن مهار وهاف ، بستن زیرسری روی راست روها، بستن نخ کوجی بر روی کوجی، اتصال کوجی روی زیر سری ها، تهیه کلاف تخت از نخ کوجی بند ، اتصال نخ کوجی بند به کوجی، قرار دادن قطعه کمکی کوجی، کوجی بندی تارهای زیرهاف، گره زدن پایان نخ کوجی

استاندارد عملکرد:

قرار دادن مهار وهاف و کوجی و اتصال چله ها به کوجی و زیرسازی

شاخص ها:

قرار دادن مهار وهاف بین چله ها، بستن کوجی و زیرسازی در ۹۰ دقیقه

شرایط انجام دادن کار و ابزار و تجهیزات:

شرایط: زمان: ۹۰ دقیقه مکان: کارگاه بافت فرش مجهز به دارهای قالی بافی با ابعاد حداقل ۱۵۰ * ۱۰۰ سانتی متر

ابزار و تجهیزات:

دفتین، چاقو یا قلاب بافت، سیخ پود کشی

دار قالی بافی گردان با ابعاد ۱۵۰×۱۰۰ سانتی متر، زیر سری، کوجی، قیچی، نخ چله، نخ کوجی بندی، نخ پود، خامه و نخ زنجیره

ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	قرار دادن مهار و چوبهاف بین چله ها	۱	
۲	بستن نخ اتصال به کوجی و بستن کوجی به دار	۲	
۳	اتصال نخ های چله روی کوجی	۲	
۴	زیرسازی	۲	
	شایستگی های غیر فنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست محیطی و نگرش:	۲	
	- مسئولیت پذیری - درست کاری و کسب روزی حلال		
	میانگین نمرات		*

* حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، «۲» است.

فصل ۲

بافت گلیم ساده

واحد یادگیری ۲

شایستگی بافت گلیم ساده

مقدمه

و گلیم دورو تقسیم می‌کنند. در گلیم یک رو طرح و نقش‌ها تنها از یک‌رو وضوح دارد و گلیم از یک طرف مورد استفاده قرار می‌گیرد. نقوش گلیم‌های دو رو از هر دو طرف وضوح داشته و هر دو طرف گلیم قابل استفاده است.

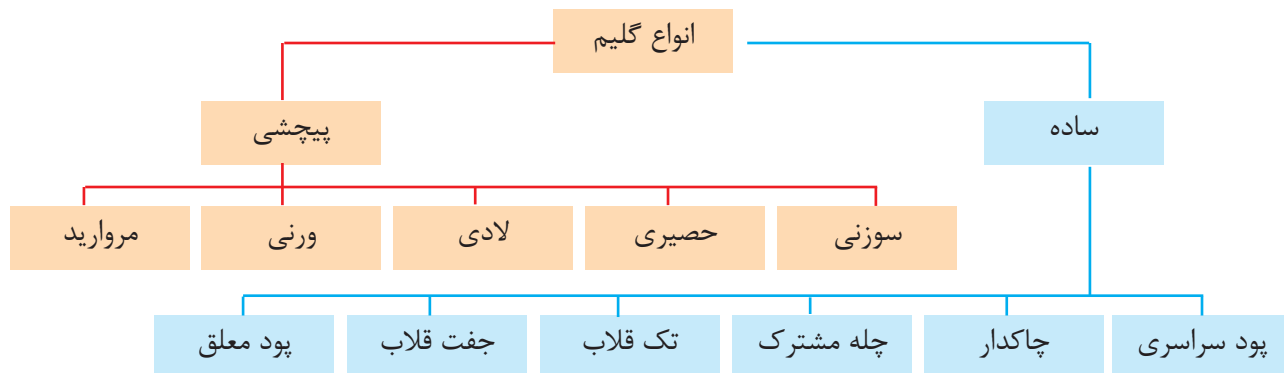
در تقسیم بندی دیگر، گلیم‌ها بر اساس شیوه بافت و شیوه پودگذاری به دو دسته تقسیم بندی می‌شوند:

– دسته اول: پودگذاری به صورت ساده – دسته دوم: پودگذاری به صورت پیچشی

هر گروه دارای زیر مجموعه‌هایی است که در نمودار نشان داده شده است.

گلیم چگونه بافته می‌شود؟ آیا بافت گلیم روش‌های مختلفی دارد؟ به نظر شما تفاوت گلیم‌ها در چیست؟ گلیم‌ها را بر چه اساسی می‌توان دسته بندی کرد؟

گلیم دست‌بافته‌ای است که با گذراندن رشته‌های پود از زیر و روی رشته‌ای تار، با استفاده از دست، ابزار و وسایل گلیم بافی، بافته می‌شود. تقریباً در همه مناطق ایران با بهره‌گیری از انواع روش‌ها بافته‌های متنوعی از گلیم عرضه می‌شود. گلیم‌ها از چند نظر قابل تقسیم‌بندی است. در یک تقسیم‌بندی گلیم‌ها را بر اساس شکل ظاهری و رخ آنها به دو دسته گلیم یک‌رو

بافت هریک از انواع گلیم دارای مراحل است:

مرحله اول: چله کشی

مرحله اول مجموعاً شامل سیه‌بندی، چله‌کشی و تنظیم کشش چله‌ها و قرار دادن اجزای دار از جمله مهار و هاف و کوچی‌بندی است. این مرحله را در فصل اول کتاب آموخته‌اید.

استاندارد عملکرد: پودگذاری به روش‌های متعدد (سراسری، چاکدار، چله مشترک، تک قلاب، جفت قلاب و پود معلق و...) ایجاد نقش در گلیم، بر اساس نقشه و جداسازی گلیم بافته شده از دار بافندگی

مرحله دوم: سربندی

گلیم یا فرش می‌شود. سربندی ضمن ایجاد زیبایی ظاهری، موجب افزایش استحکام دو سر بافته می‌گردد تا هنگام استفاده از گلیم یا فرش ابتدا و انتهای آنها از هم گسیخته و پاره نشود. نکته: طول (ارتفاع) سربندی متناسب با طول گلیم (بین ۲ تا ۱۰ سانتی‌متر) در نظر گرفته می‌شود.

اجزای سربندی: سر بندی به‌طور معمول دارای دو یا سه جزء است: «زنجیره، گلیمک (کرباس) و ملیله» لازم به توضیح است که در مواردی می‌توان سربندی را تنها با زنجیره و

بافته‌ی ابتدا و انتهای گلیم یا قالی را «سربندی» می‌گویند. در همه انواع گلیم، پس از چله‌کشی و قبل از بافت بدنه اصلی گلیم، سربندی را می‌بافند. سربندی انواع مختلفی دارد که در این کتاب برای هر یک از انواع گلیم، یک نوع سربندی انتخاب و آموزش داده می‌شود.

کاربرد سربندی: برای ثابت نگه داشتن چله‌ها و ایجاد نظم در ابتدا و انتهای گلیم یا قالی آن را سربندی می‌کنند. همچنین باعث جفت شدن تارهای زیر و رو و صاف شدن دم یا لبه بافت

جزء آن یعنی زنجیره و گلیمک آموزش داده می شود (به تصویر صفحه ۹ کتاب مراجعه شود).

گلیمک انجام داد و از جزء سوم که جنبه تزئینی دارد صرف نظر کرد. نام گذاری انواع سربندی بر اساس نوع ساده بافی یا مليله صورت می گیرد. در اینجا سربندی کرباسی با توجه به دو

نخ چله و پودهای رنگی برای سربندی تصویر ۱-۲ ▲

الف) زنجیره

دیگر را به صورت عمودی به دور آن ببیچانند. (در این صورت سر دولای متصل به هم بیرون می ماند.) زنجیره بافی را می توان به دو شیوه «دستی» و «با قلاب» انجام داد. طول پود دولای لازم برای یک ردیف زنجیره در هر دو شیوه برابر است. باید توجه داشت بافنده (چپ یا راست دست) زنجیره بافی را می تواند از هر دو سمت چپ یا راست انجام دهد. البته جهت زنجیره بسته به اینکه از راست آغاز شود یا از چپ متفاوت است. بافت زنجیره (توسط بافنده راست دست) به ترتیب زیر در چند گام انجام می شود:

۱- سر دولای پود کلاف را از زیر دو چله سمت راست به سمت بیرون دار عبور می دهند و مابقی کلاف را از میان حلقه تا شده نخ خارج ساخته و به اندازه ای می کشند که پود به چله متصل گردد و به راحتی جابه جا نشود.

پس از پایان چله کشی، قرار دادن هاف، و مهار و کوچی بندی، زنجیره بافی می کنند. زنجیره بافی برای استحکام بخشیدن به ابتدا و انتهای گلیم و همچنین منظم کردن چله ها و جفت نمودن تارهای زیر و رو در ابتدای قالی و گلیم است. زنجیره بافی به دو روش انجام می گیرد: زنجیره بافی متداخل (گندمی) - زنجیره بافی قایقی (جناق)

زنجیره بافی متداخل (گندمی): قبل از زنجیره بافی لازم است بافنده پود مناسب برای زنجیره را آماده کند. پود مناسب زنجیره را که «دولا» است با دولا کردن یک رشته نخ از جنس و ضخامت همان نخ های چله فراهم می سازند و به کلاف کوچکی تبدیل می کنند. برای هر ردیف زنجیره لازم است طول پود «دولا» حدود ۵ برابر عرض چله ها (عرض گلیم) در نظر گرفته شود. برای ساختن کلاف تخت لازم است یک سوم از طول پود حاصل را از سر آزاد آن بین دو انگشت شست و کوچک به صورت «ضربدر» پیچیده و پس از بیرون آوردن از انگشتان، دو سوم

ایجاد حلقه برای زنجیره بافی تصویر ۲-۲ ▲

۲- برای ادامه کار، کلاف خارج شده را از روی دو چله بعدی به پشت آن می‌برند و دوباره کلاف را از میان دو لای آن بیرون می‌آورند و می‌کشند و تا آخرین چله این کار را تکرار می‌کنند. کشش پود باید به اندازه‌ای باشد که فاصله چله‌ها ثابت بماند و حالت عمودی آنها را به هم نریزد. (کشش یکدست و به اندازه مانع کیس خوردگی و جابه جایی چله‌ها در ادامه بافت می‌شود).

مرحله اول

مرحله دوم

مرحله سوم

مرحله چهارم

مرحله پنجم

مرحله ششم

مرحله هفتم

مرحله هشتم

مرحله نهم

ادامهٔ مراحل زنجیره بافی گندمی تصویر ۲-۳ ▲

۳- پس از انجام دادن زنجیره بر آخرین دوچله سمت چپ، بقیه پود دولا را در راستای تسمه (عرض گلیم) از بین ۶ یا ۸ چله به داخل کار عبور می‌دهند.

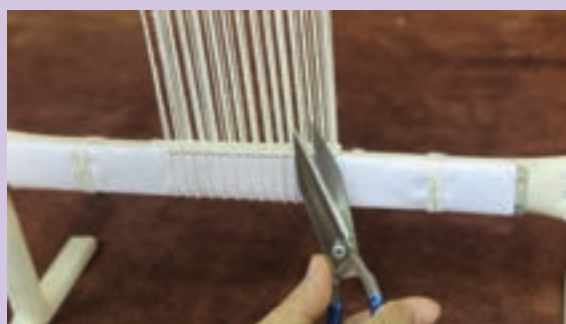
۴- سر اضافهٔ نخ، پس از هشتمین چله به سمت بافنده از متن کار خارج می‌شود و اضافهٔ نخ پس از کامل شدن بافت سربندی و کوبیدن آن قیچی می‌شود.

در زنجیره بافی همواره لازم است با یک دست، دولای نخ را از یکدیگر باز نمایند و جای نخ بالا و پایین را تا انتهای کار عوض نکنند. (در غیراین صورت بر اثر پیچ خوردگی در بافت، زنجیره شکل نامناسب پیدا می‌کند و هماهنگی آن را از بین می‌برد. همچنین فاصلهٔ میان چله‌ها بیشتر یا کمتر می‌شود و بافت را نامرتب می‌کند.)

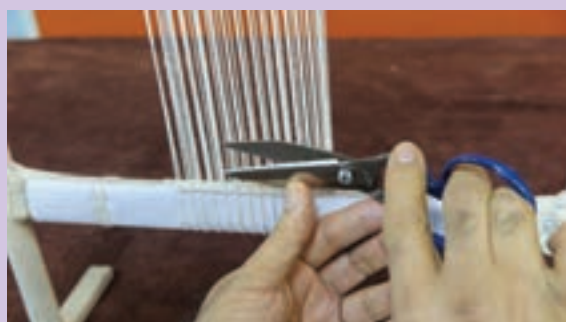
توجه

توجه

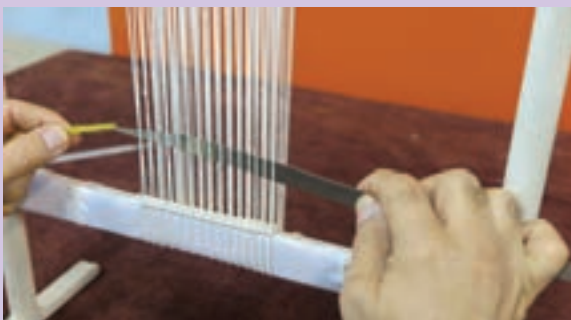
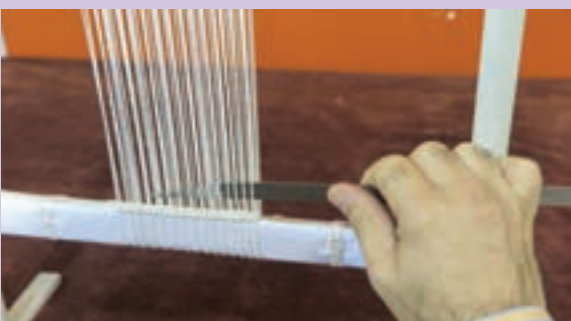
روش های اشتباه در دست گرفتن قیچی و حرکت آن

روش صحیح در دست گرفتن قیچی و حرکت آن

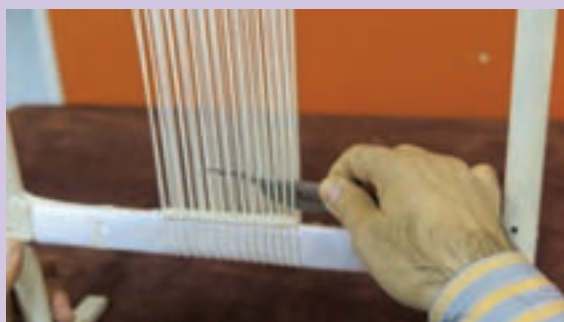

روش اشتباه در دست گرفتن سیخ بودکشی و حرکت آن

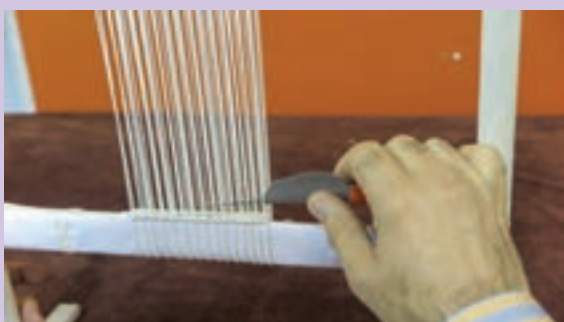
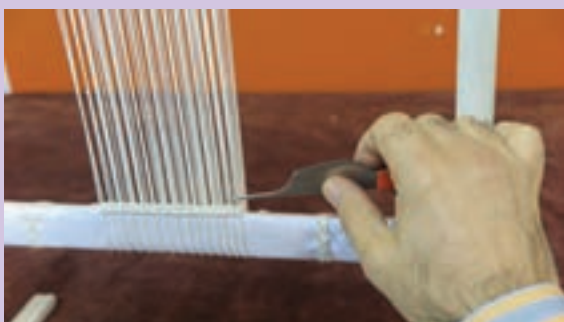

روش های صحیح در دست گرفتن سیخ بودکشی و حرکت آن

احتیاط کنید

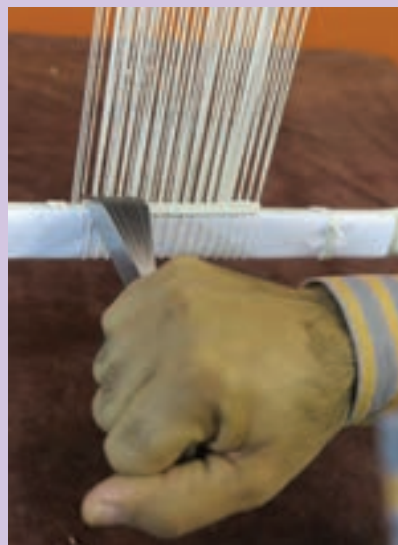
روش های اشتباه در دست گرفتن چاقوی بافت و حرکت آن

روش های صحیح در دست گرفتن چاقوی بافت و حرکت آن

زاویه اشتباه نوک دفتین با چله‌ها

زاویه و حرکت درست نوک دفتین نسبت به چله‌ها

حالت اشتباه دست و زاویه غلط دفتین

حالت و روش صحیح دفتین زدن

سپس آن را از دور جفت چله بعدی عبور می‌دهند و تا آخر ادامه می‌دهند. بعد از اتمام یک ردیف، می‌توان کار را تمام شده فرض کرد و انتهای نخ زنجیره را به راست‌روها متصل کرد. یا اینکه در جهت معکوس، در ردیف دیگری این عمل را تکرار نمود البته قبل از اجرای ردیف دوم (رج دوم) باید یک بار پود سراسری به صورت زیر و رو گذرانده شود و بعد از آن ردیف دوم را اجرا کرد و در نهایت سر نخ را به راست‌روها بست (تصویر ۴-۲).

اهمیت و کاربرد زنجیره بافی:

الف - فواصل تارها را برای شروع بافت گلیم حفظ و منظم می‌کند.
ب - پس از پایان بافت و جدا سازی گلیم از دار از ریزش بافت به سمت پایین جلوگیری می‌کند.

ج - زیبایی و جلوه مناسبی به سربندی می‌دهد.

زنجیره بافی قایقی (جناغی): برای زنجیره قایقی، نخ مخصوص زنجیره را برمی‌دارند و بر جفت اول چله‌ها گره می‌زنند یا از لابه لای چند تار اولیه عبور می‌دهند و به سمت خارج می‌برند.

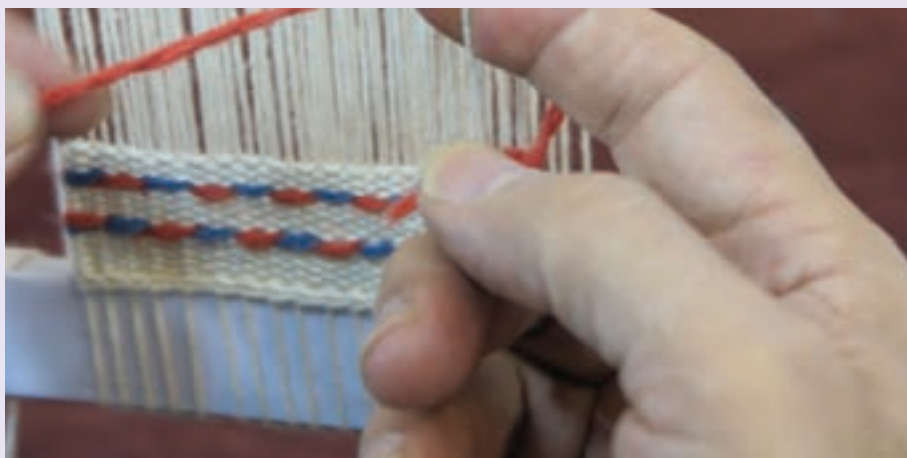
مرحله اول

مرحله دوم

مرحله سوم

مرحله چهارم

مرحله پنجم

مرحله هشتم

مرحله هفتم

مرحله هشتم

مرحله نهم

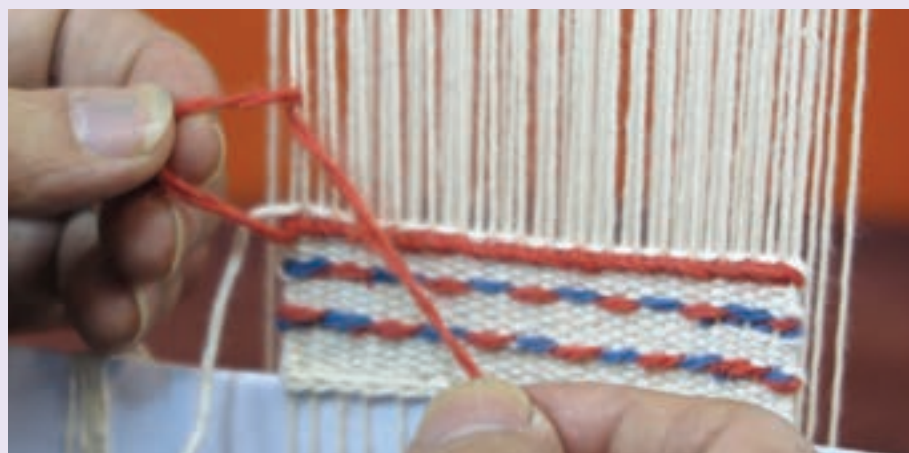
مرحله دهم

مرحله یازدهم

مرحله دوازدهم

مرحله سیزدهم

مرحله چهاردهم

مرحله پانزدهم

مرحله شانزدهم

مرحله هفدهم

مرحله هجدهم

ادامهٔ مراحل زنجیره بافی قایقی (جناغی) تصویر ۴-۲ ▲

باید قبل از عملیات زنجیره بافی به روش قایقی، طول نخ زنجیره بر مبنای تعداد چله‌ها، مناسب انتخاب شود.

توجه

ب) ساده بافی یا گلیمک

نکته: مقدار نخ مورد استفاده برای پود به ازای هر رج، از نظر طول ۱/۵ برابر پهنای (عرض) بافت در نظر گرفته می‌شود. برای مثال: مقدار پود مورد نیاز برای بافت گلیمی به پهنای ۱ متر و به تعداد ۱۰ رج، در حدود ۱۵ متر خواهد بود.

۲- هاف را تا نزدیکی چوب کوچی پایین می‌آورند تا در زیر کوچی فاصله‌ای بین تارهای زیر و رو ایجاد شود.

۳- با کمک یک دست و یا سیخ پود کشی، کلاف پود را از بین چله‌ها که زیر و رو شده عبور می‌دهند. بعد از عبور پود در یک رج به صورت کامل، چوب هاف دوباره بطرف بالا هدایت می‌شود.

۴- با دست مخالف پود را از همان قسمت (زیر و رو شده) به شکل اریب لا به لای چله‌ها حرکت می‌دهند و پایین می‌برند.

۵- سر آزاد پود را از حدود دو سانتی‌متر مانده به لبه کار، از سمت راست (برای بافنده راست دست) وارد چله‌ها می‌کنند و از لابه‌لای چله‌ها و هم راستا با تسمه، عبور می‌دهند و اضافه آن را از بین چله‌ها بیرون می‌آورند (تصویر ۵-۲).

پس از بافت زنجیره، ساده بافی می‌کنند. در اینجا شیوهٔ موسوم به «کرباسی» آموزش داده می‌شود.

بافت کرباسی: نوعی بافت ساده است که بر روی دارهای کوچی‌دار بافته می‌شود. در این نوع بافته از همان نخ چله، به منظور پود استفاده می‌شود. به دلیل ضخامت یکسان نخ پود و تار به آن بافت متعادل نیز گفته می‌شود. در سطح این نوع بافت، تار و پود و به صورت یک در میان به شکل همسان دیده می‌شود. گاهی برای جلوه‌دار نمودن این نوع بافته از نخ پشمی و پود پنبه‌ای نیز استفاده می‌شود. این نوع گلیمک عموماً بعد از زنجیره بافی بر روی چله کشی با ارتفاعی در حدود ۵-۲ سانتی‌متر، بسته به اندازه بافت و به سلیقه بافنده ایجاد می‌شود.

بافت کرباسی را در چند گام به ترتیب زیر انجام می‌دهند:

- ۱- در اولین گام، پود مورد نیاز را به اندازه کافی از نخ چله یا پود انتخاب و به صورت کلاف کوچکی آماده می‌کنند. (در فصل قبل نحوه درست کردن کلاف تخت توضیح داده شده است)

مرحله دوم

مرحله اول

عبور نخ چله به صورت یک درمیان از میان تارها تصویر ۵-۲ ▲

اگر طول پود، با توجه به عرض بافته، به اندازه‌ای محاسبه شود که تا آخر برسد و در میانه کار کم نیاید (کوتاه‌تر از عرض نباشد) استحکام بافت بیشتر می‌شود.

توجه

اگر طول نخ پود نسبت به عرض بافته در هنگام بافت کوتاه انتخاب شود در نهایت چه اشکالی به وجود می‌آورد؟

پرسش

می‌گیرد. برای دفتین زنی ابتدا تیغه‌های سمت چپ دفتین را داخل چله‌ها می‌برند و به تدریج دفتین که به لبه کار نزدیک شد تیغه‌های میانه و راست دفتین وارد چله‌ها می‌شود. (تصویر ۶-۲)

۶- پود را نسبت به ردیف قبلی با فاصله‌ای حدود ۱۰ سانتی‌متر به تدریج پایین می‌آورند و آرام آرام از یک سمت و بیرون کار با حرکت نیم دور مچ دست، عمل دفتین زنی به صورت آرام انجام

مرحله دوم

مرحله اول

چگونگی دفتین زدن در کرباس بافی تصویر ۶-۲ ▲

توجه

- باید در نظر داشت که در جریان دفته زنی لازم است با انگشت دست مخالف، مقداری از پود با فاصله‌ای حدود ده سانتی‌متر نسبت به محل دفته زنی از میان چله‌ها به‌طور موقت بیرون بیاید و کشش آن با دست در هنگام دفته زنی حفظ شود تا پود با کششی متوسط و یکسان بخوابد. در آن صورت نظم و فاصله چله‌ها هم حفظ می‌شود.

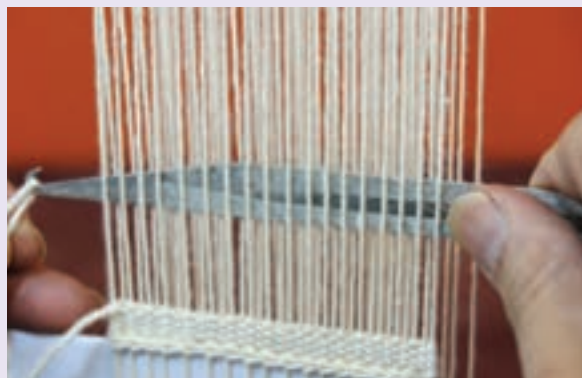
- کشش پودها در گلیم کرباس باید متوسط و یکدست باشد تا موجب کشیده شدن تارها به سمت داخل و جمع شدن عرض تارهای چله نشود.

فکر کنید

اگر از ابتدا ضربه‌های دفتین بر روی پودها محکم باشد چه اتفاقی می‌افتد؟

۷- پس از خواباندن پود، با ضربه‌های محکم‌تر دفتین، بافت را متراکم و یکنواخت می‌کنند.
۸- به همین ترتیب پودگذاری در هر ردیف، عکس ردیف قبلی، از زیر و روی چله‌ها انجام می‌شود تا به ارتفاع مورد نظر برسد. (تصویر ۲-۷)

مرحله دوم

مرحله اول

مرحله سوم

مراحل تکمیل ساده بافی تصویر ۲-۷

- پود را در گلیم‌هایی با ابعاد بزرگ به وسیله دست و در ابعاد کوچک با سیخ یا قلاب بافندگی عبور می‌دهند.

- در پود کشی از سمت راست، تارهای رویی زیر کوچی را با دست به عقب فشار می‌دهند تا با بیشتر شدن فاصله بین چله‌های زیر و رو، پودگذاری به راحتی انجام شود.

مرحله سوم: بافت گلیم

بیشتر گلیم‌های ساده به صورت دو رو است یعنی دوطرف این نوع گلیم مشابه است. البته برخی از گلیم‌های ساده به سبب نوع بافت، پود گذاری و نوع نقشه به صورت یک رو بافته می‌شوند.

نقوش گلیم‌های ساده به چهار صورت است:

- ۱- کاملاً یکدست (اُبرش - دورنگی یا چند رنگی نامنظم)
- ۲- محرمت (راه‌راه) افقی ۳- محرمت عمودی ۴- محرمت جناغی (افقی و عمودی)

پس از سربندی، بدنه اصلی گلیم را می‌بافند. در این فصل بافت گلیم ساده آموزش داده می‌شود. به نظر می‌رسد گلیم ساده قدمتی بیشتر از دیگر انواع داشته باشد. این گلیم با گذراندن پودهای رنگارنگ از میان تار بافته می‌شود. گلیم ساده یکی از انواع گلیم است که با توجه به شیوه بافتش در مقایسه با دیگر انواع به این نام شناخته شده است. گلیم ساده از متداول‌ترین انواع گلیم است که خود به چند شیوه بافته می‌شود. هر یک از انواع آن را با ایجاد تغییر در شیوه گذراندن پود می‌توان بافت.

ایجاد تفاوت ظاهری در گلیم‌های ساده به چه دلیل است؟ کدام یک بیشتر تأثیر دارند چله‌ها یا پودهای رنگین؟

الف) بافت گلیم ساده سراسری

گلیم پود سراسری نسبت به دیگر انواع شیوه بافت آسان‌تری دارد. این نوع گلیم، گام به گام به همان شیوه کرباسی بافته می‌شود. با این تفاوت که در گلیم کرباسی برای پود عموماً از نخ چله استفاده می‌شود، در حالی که در این روش از خامه‌های رنگی کمک گرفته می‌شود.

گلیم ساده پود سراسری را پس از سربندی، در چند گام به ترتیب زیر می‌بافند:

- ۱- پودهای رنگی را با توجه به تعداد رنگ‌های مورد نظر و با ضخامت و مقدار لازم انتخاب و به کلاف‌های کوچک تخت تبدیل می‌کنند.
- ۲- از یک سمت پود را از زیر و روی چله‌ها (به غیر از چله‌های شیرازه) به سمت دیگر می‌گذرانند و به دقت با دفته آن را تارسیدن به سربندی می‌کوبند. (تصویر ۸-۲)

مرحله دوم

مرحله اول

مرحله چهارم

مرحله سوم

مراحل پودگذاری گلیم ساده تصویر ۸-۲ ▲

۴- رفت و برگشت پودها را به صورت سراسری در یک یا چند رج انجام می‌دهند و با توجه به نقشه، دفه زنی و شیرازه پیچی را به ازای هر رج تا پایان بافت ادامه می‌دهند. (تصویر ۹-۲)

۳- سر آزاد پود را از دو طرف به دور چله‌های شیرازه می‌پیچانند و دوباره پود را از لابه‌لای چله‌ها و با عوض کردن چله زیر و رو، باز می‌گردانند و دفه می‌زنند.

مرحله اول

مراحل شیرازه پیچی تصویر ۹-۲ ▲

مرحله دوم

مرحله سوم

ادامه مراحل شیرازه پیچی تصویر ۹-۲ ▲

در این نوع گلیم بیشتر نقوش راه - راه رنگی افقی بافته می شود. تنوع رنگ نقوش راه - راه به تغییر رنگ پود در بین رج ها بستگی دارد. در طول یک رج یا چند رج از ابتدا تا انتهای گلیم معمولاً از پود یک رنگ استفاده می شود. اگر در میانه رج ها به طور اتفاقی رنگ پود را عوض کنند، در این صورت نقوش راه - راه در هم و به اصطلاح اَبَرش ایجاد می شود.

توجه

▲ تصویر ۲-۱۰ یک نمونه گلیم ساده راه راه (پودگذاری به روش سراسری)

▲ تصویر ۲-۱۱ یک نمونه گلیم ساده قدیمی (پود سراسری)

ب) بافت گلیم ساده چاکدار

به رچی که نقوش باید از آنجا آغاز شود، به شیوه پود سراسری، ساده‌بافی می‌کنند و شیرازه پیچی را هم از اولین رج آغاز می‌نمایند.

۳. در اولین رج ایجاد نقش، پود رنگی هر نقش را مطابق با نقشه تا مرز تغییر رنگ از زیر و روی چله‌ها با رفت و برگشت می‌گذرانند، ضمن تنظیم کشش یکسان پود، دغه زنی می‌کنند. از آنجا که در مرز تغییر رنگ، هیچ پودی عبور نمی‌کند، شکافی در راستای چله‌ها شکل می‌گیرد. (تصویر ۱۲-۲).

بافت گلیم ساده چاک‌دار هم، چندان پیچیده نیست. در این شیوه در محل خطوط مرزی عمودی و هم‌راستا با چله‌ها، شکاف (چاک) ایجاد می‌شود. بافت گلیم ساده چاک‌دار را پس از سربندی در چند گام به ترتیب زیر انجام می‌دهند:

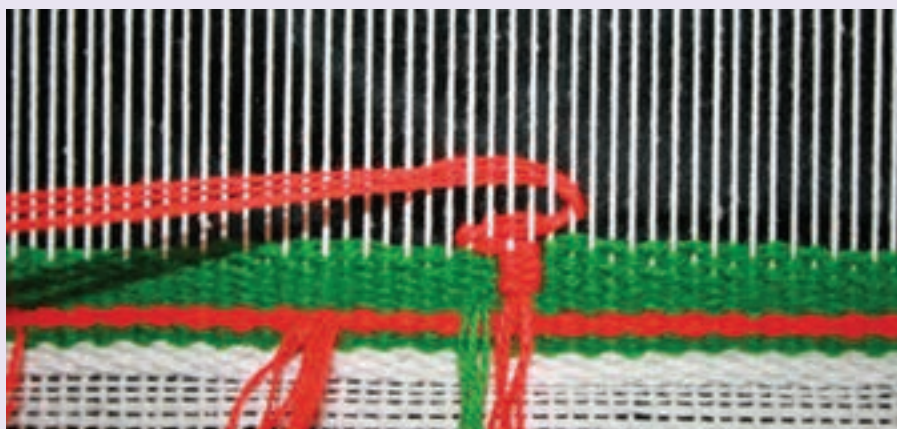
۱- پودهای رنگی را از نظر ضخامت، تعداد رنگ و مقدار لازم مطابق با نقشه انتخاب و هر پود رنگی را به صورت کلاف‌های کوچک تخت آماده می‌کنند.
۲- در صورت لزوم مطابق با نقشه چند رج اولیه را تا رسیدن

مرحله اول

مرحله دوم

مرحله سوم

۴- گذراندن پود، تنظیم کشش و دفته‌زنی و شیراز پیچی را تا پایان هر نقش و تغییر پود رنگی ادامه می‌دهند و در صورت اتمام پود یا نقش، سر آزاد پود را حدود دو سانتی‌متر به زیر همان رج و لابه‌لای پودها برمی‌گردانند و پس از دفته‌زنی محو می‌کنند. (تصویر ۱۳-۲).

مرحله اول

مرحله دوم

مرحله سوم

▲ مراحل بافت و تکمیل نقشه گلیم ساده به روش چاک دار تصویر ۱۳-۲

- باید توجه نمود که خط عمودی و صاف نقوش که در جریان بافت به شکاف (چاک) تبدیل می‌شود نباید بیش از ۱ سانتی‌متر باشد زیرا گلیم را سست می‌کند و زود پاره می‌شود. بنابراین در این شیوه نقوش دارای خطوط عمودی صاف و بلند را نمی‌توان بافت در حالی که بافتن نقوش دارای خطوط بلند افقی بسیار آسان و متداول است.

- در این نوع گلیم، بیشتر نقوش هندسی با خطوط افقی، اریب، عمودی دندان‌های و پلکانی بافته می‌شوند. نقوش مثلثی، لوزی، شش ضلعی و هشت ضلعی از این جمله‌اند.

توجه

۳- همه نقوشی که با این روش بافته می‌شوند هندسی هستند.

۴- در روش بافت چاک‌دار نقوشی که از عرض زیاد شروع می‌شوند و در همان عرض کم می‌شود را می‌توان ابتدا به صورت کامل بافت و سپس به بافت زمینه آن پرداخت.

۵- در روش بافت چاک دار نقوشی که از عرض کم شروع می‌شوند و به تدریج عرض آنها زیاد می‌شود، ابتدا باید زمینه را بافت سپس اقدام به بافت نقوش کرد.

۶- برای بافت این روش از پودهایی با طول بلند استفاده می‌شود تا نخ کمتر اضافه شود. در آخر اضافات خامه‌ها با قیچی بریده می‌شود.

۷- در بافت گلیم‌های چاک‌دار، در قسمت‌های طولی بین دو رنگ متفاوت، شکاف یا چاک‌هایی ایجاد می‌شود که این جزء خصوصیات این بافت محسوب می‌شود.

۸- گلیم‌هایی که با این روش (چاک‌دار- پله‌ای - گل به گل) بافته می‌شود، دو روی آنها یکسان و هر دو رو قابل استفاده است.

گاه در بافت برخی گلیم‌ها چاک‌ها در خطوط عمودی یا در راستای چله‌ها یک نقش کوچک ایجاد می‌شود. در این صورت، بافته باید مرحله به مرحله، قسمت‌های فضای کوتاه را ببافد که در اصطلاح به آنها «فضای کند» گفته می‌شود.

در بافت‌های بسیار ظریف که چاک‌های کوتاه ایجاد می‌شود، اصطلاح «چاک نامرئی» مرسوم است.

از مزایای بافت چاک دار دو رو بودن گلیم است. به این معنی که نقوش هر دو روی گلیم مشابه‌اند.

برخی ویژگی‌های بافت‌های چاک دار:

۱- در هر رج از بافت که معادل یک ردیف افقی نقشه است تعداد رفت و برگشت پودها زوج است. با توجه به ریزبافت و درشت‌بافت بودن گلیم معمولاً ۲ تا ۴ ردیف، رفت و برگشتی یک رج بافت را تشکیل می‌دهد.

۲- هر ردیف عمودی نقشه معادل یک تار است.

اگر طول چاک‌ها زیاد باشد چه راهکارهایی برای آن دارید؟

پرسش

بخشی از یک گلیم چاک دار تصویر ۱۴-۲ ▲

بخشی از یک گلیم چاک دار ظریف تصویر ۱۵-۲ ▲

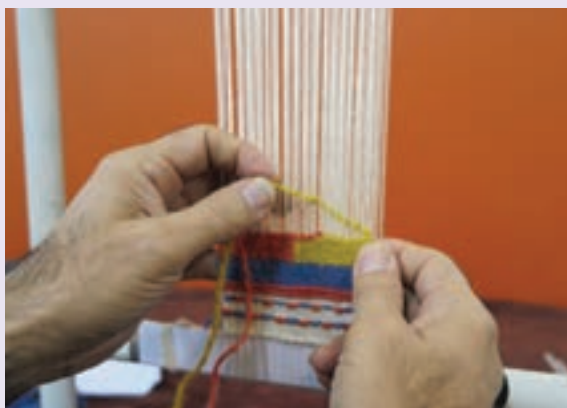
پ) بافت گلیم ساده چله مشترک

مرز عمودی بین نقش‌ها می‌شود که اصطلاحاً به این درگیری پودها و رنگین شدن مرز نقوش، «فلفل نمکی»، «دم چلچله‌ای» و «اسپورت» نیز می‌گویند. گلیم در این شیوه، بر اثر درگیری پودها از لحاظ ساختاری نسبت به بافت چاک دار انسجام و تراکم بیشتری پیدا می‌کند. شکل ظاهری دو روی این نوع گلیم یکسان است و هر دو رو قابل استفاده است.

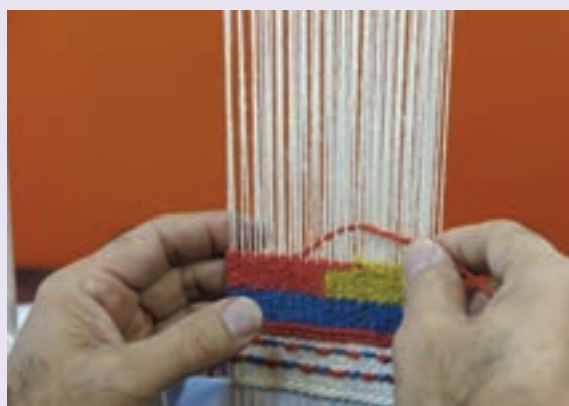
بافت گلیم چله مشترک همانند بافت چاک دار در چند گام انجام می‌شود. با این تفاوت که در این روش پودهای غیر هم‌رنگ در مرز جدایی دو نقش هنگام بافت به دور یک‌تار یا چله پیچیده می‌شوند (تصویر ۱۶-۲). از این جهت در سطح بافت چاک و شکافی بین سطوح رنگی دیده نمی‌شود. پیچش دو پود با رنگ‌های مختلف دور یک چله در محل چله مشترک برآمدگی کوچکی بر سطح بافت یا گلیم ایجاد می‌کند. البته محل پیچش دو پود به دور یک چله باعث ایجاد تیرگی در

مرحله دوم

مرحله اول

مرحله چهارم

مرحله سوم

مرحله هشتم

مرحله پنجم

مرحله هشتم

مرحله هفتم

ادامه مراحل پودگذاری چله مشترک تصویر ۱۶-۲ ▲

بافت گلیم چله مشترک از نظر روند بافت با گلیم چاک دار چه تفاوتی دارد؟ آیا بافت نقوش، گل به گل است یا خیر؟
با هم گروهی‌های خود در این مورد مشورت کنید و ضمن تهیه پاسخ، آن را به هنرآموز خود تحویل دهید.

فکر کنید

د) بافت گلیم ساده تک قلاب

و زمینه در موقع بافت بدون دخالت تار مشترک اتفاق می‌افتد. (تصویر ۱۷-۲ و ۱۸-۲).
به عبارت دیگر در این روش پودها بین دو چله با یکدیگر قلاب می‌شود و مرز دو رنگ توسط پودها اتصال می‌یابد.
به همین جهت در رفت و برگشت پودها بین دو چله‌ای که پودها به هم قلاب شده‌اند، برآمدگی چندانی به وجود نمی‌آید. ظرافت در بافت و نقوش، در این روش از چله مشترک بیشتر است.

آیا می‌توانید روش بافت گلیم ساده تک‌قلاب را حدس بزنید؟
به نظر شما این شیوه بافت، از لحاظ ساختاری با گلیم چله‌مشترک چه شباهت‌ها و چه تفاوت‌هایی دارد؟
آیا این دسته از گلیم‌ها به صورت یک رو قابل استفاده‌اند یا از دو طرف آنها می‌توان استفاده کرد؟
بافت این گلیم هم مانند بافت چله مشترک است، با این تفاوت که درگیری دو پود رنگی در مرز عمودی نقوش یا مرز نقوش

بافت این روش همانند چله مشترک به صورت رج به رج می‌باشد.

توجه

- پودهای مورد استفاده باید دولا تاب و کم تاب باشد.
- ضخامت پودهای رنگی نقش اندازه‌ی حدود ۲-۳ برابر ضخیم‌تر از چله باشد.
- مقدار پودهای رنگی باید متناسب با نقشه و ابعاد گلیم محاسبه شود.
۲- حدود ۱-۲ جفت چله در ابتدا و انتهای چله‌کشی به شیرازه اختصاص داده می‌شود.

بافت گلیم تک‌قلاب در چند گام پس از سر بندی به ترتیب زیر انجام می‌شود:
۱- قبل از بافت لازم است بافنده پود مناسب را انتخاب و برای اجرای بافت آن را به صورت کلاف کوچک تخت آماده نماید. در انتخاب و آماده کردن پود لازم است به نکات زیر توجه شود:
- برای ایجاد نقش از پود دولا تاب به صورت رشته پیوسته استفاده شود.

برای تقسیم‌بندی فضای حاشیه و زمینه، اصولاً تناسب ۳ به ۱ رعایت می‌شود (نسبت به پهنای کامل چله‌کشی ۱ قسمت به مجموع حاشیه‌های سمت راست و چپ اختصاص پیدا می‌کند و قسمت باقی مانده برای نقش‌اندازی زمینه یا متن گلیم اختصاص می‌یابد).

توجه

۴- شیرازه پیچی بر اساس تعداد چله‌های مشخص شده انجام می‌گیرد. (در سمت راست و چپ پود یا خامه، شیرازه به صورت ساده و موازی به حالت دورانی به دور چله‌ها پیچیده می‌شود).
۵- پس از اجرای شیرازه‌ها اقدام به پودگذاری حاشیه متن و یا

۳- دو عدد پود رنگی، متناسب با رنگ زمینه یا ساده بافی کناره‌های گلیم برای شیرازه‌ها انتخاب می‌شود و آنها را به شکل کلاف فیتیله‌ای کوچک درمی‌آورند (نخ‌های شیرازه به صورت دو لاست).

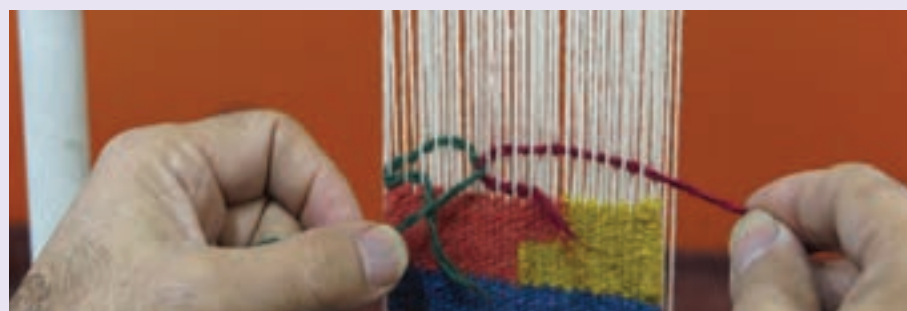
زمینه می‌شود. (جهت پودگذاری بر اساس راست دست و چپ دست بودن افراد متفاوت خواهد بود).

۶- نحوه پودگذاری در این روش همانند پودگذاری گلیم ساده و سربندی کرباسی است.

۷- اتصال پودهای رنگین با هم، که به صورت ناپیوسته است به شکل حلقه‌ای و بین دو چله (مرز تغییر رنگ) انجام می‌شود (تصویر ۱۸-۲).

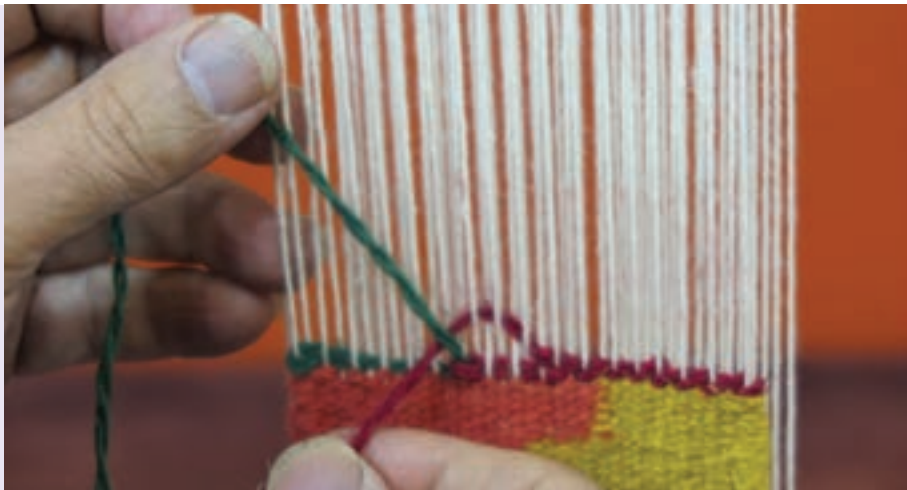
مرحله اول

مرحله دوم

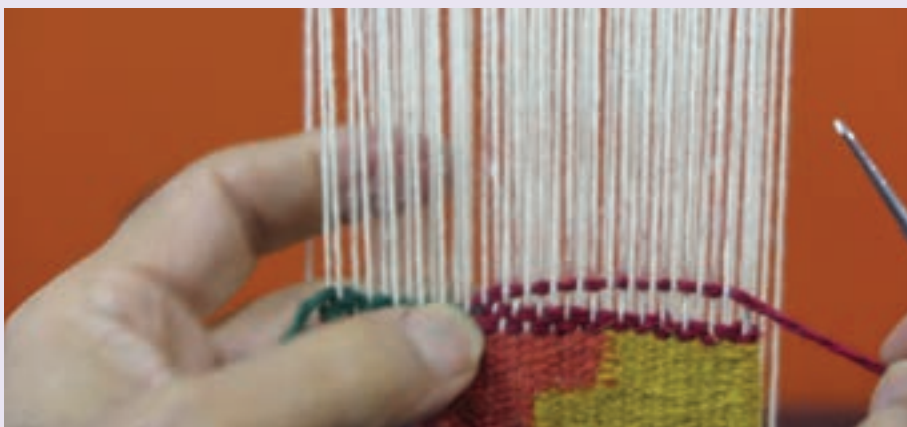
مرحله سوم

مرحله چهارم

مرحله پنجم

مرحله ششم

مرحله هفتم

مرحله هشتم

ادامه مراحل پودگذاری تک قلاب تصویر ۱۸-۲ ▲

برای ایجاد حلقه پودهای رنگین بین نخ‌های چله، پودگذاری به صورت رفت و برگشتی انجام می‌گیرد.

توجه

ث) بافت گلیم ساده جفت قلاب

- یکی دیگر از روش‌های بافت گلیم ساده، روش جفت قلاب است که پس از سربندی اولیه در گام‌های مختلفی به ترتیب زیر بافته می‌شود:
- ۱- پودهای رنگی با ضخامت لازم و متناسب با نقشه مورد نظر را انتخاب و هر پود رنگی را به چند کلاف کوچک تخت تبدیل می‌کنند.
 - ۲- ابتدا چند رج تا مرز ایجاد نقوش، ساده‌بافی می‌کنند و بافت شیرازه نیز در هر رج انجام می‌شود.
 - ۳- رج اول از مرز ایجاد نقش را به شیوه پود سراسری از سمت راست و چپ با پود رنگی مطابق با نقشه شروع می‌کنند، تا مرز تغییر رنگ، کار پودگذاری را ادامه می‌دهند و سر نخ را در همان مرز به سمت بافنده رها می‌سازند. (تصویر ۱۹-۲).

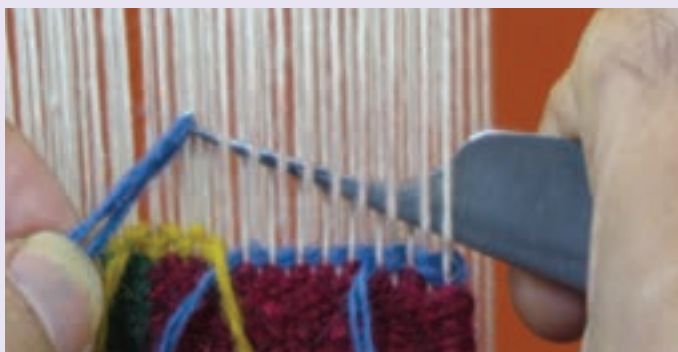

شکل قرارگیری پودها برای شروع بافت جفت قلاب تصویر ۱۹-۲ ▲

- ۴- اگر نخ سمت راست از زیر چله بیرون آمده باشد پس از عبور از روی پود رنگی مقابل، به همان شکل به راه خود ادامه می‌دهد و برمی‌گردد. یعنی با یک رفت و برگشت در محل اتصال، دو پود از زیر و روی یکدیگر عبور می‌کنند و تشکیل قلاب می‌دهد. (تصویر ۲۰-۲).

مرحله اول

مرحله دوم

مرحله سوم

▲ تصویر ۲۰-۲ مراحل بافت و ایجاد قلاب اولیه پودها

از ویژگی‌های مهم این روش پودگذاری این است که در هنگام بافت، پشت کار رو به روی بافنده قرار دارد.

۵- پودگذاری نخ سمت چپ نیز مانند نخ سمت راست انجام می‌شود و نقشه را به همین شکل تا انتها می‌بافند. (تصویر ۲۱-۲)

مرحله چهارم

مرحله پنجم

مرحله ششم

ادامه مراحل پودگذاری جفت قلاب تصویر ۲۱-۲ ▲

هم‌زمان با پودگذاری به روش جفت قلاب شیرازه پیچی ادامه می‌یابد. پس از هر رفت و برگشت و ایجاد دو قلاب در محل تغییر رنگ‌ها دفتین زدن انجام می‌شود.

توجه

۶- پس از بافت آخرین رج، سربندی پایانی مانند ابتدای گلیم ۷- در آخرین گام گلیم را از دار جدا می‌سازند. انجام می‌شود.

این دو مرحله (۶ و ۷) در بافت تمام گلیم‌ها رعایت می‌شود. همچنین در بافت انواع قالی نیز این کارها را برای پایان بافت انجام می‌دهند.

یادآوری

پشت گلیم

روی گلیم

پشت و روی یک گلیم بافته شده به روش جفت قلاب تصویر ۲۲-۲ ▲

چه تفاوت دیگری به غیر از روش پودگذاری بین جفت قلاب و روش های دیگر پودگذاری در گلیم ساده وجود دارد؟

بحث گروهی

در بازار فرش فروشان پودگذاری به روش جفت قلاب به «پشت گره» شهرت دارد.

توجه

ج) بافت گلیم ساده به روش پود معلق

روش دیگر پودگذاری در گلیم ساده، پود معلق نام دارد. گلیم های ساده ای که به این روش بافته می شوند یک رو هستند.

با گروه خود، ضمن مراجعه به بازار فرش فروشان یا کارگاه گلیم بافان، در مورد نام های مختلف پود معلق پرسش و جو کنید.

کار گروهی

- برای بافت این نوع گلیم پس از سربندی اولیه، گام های زیر به ترتیب انجام می شود:
- ۱- پودهای رنگی، متناسب با ضخامت چله ها و نقشه مورد نظر آماده می شود و از هر پود رنگی کلاف های کوچک تخت تهیه می گردد.
 - ۲- آغاز بافت، مانند همه گلیم ها، تا مرز ایجاد نقوش ضمن چند رج ساده بافی، شیرازه پیچی را در هر رج انجام می دهند.

مرحله اول

مرحله دوم

مرحله سوم

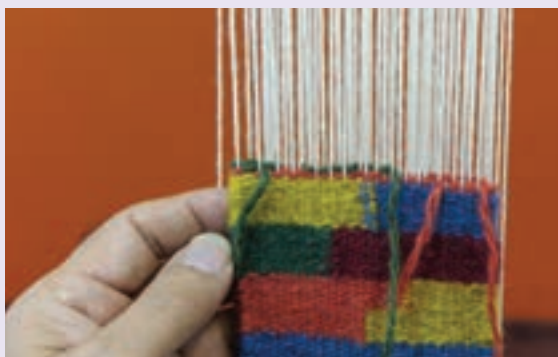
چله‌ها به شکل زیر و رو به صورت سراسری عبور می‌دهند. این کار در مورد همه پودهای رنگی ایجاد کننده هر نقش در هر رج تکرار می‌شود. (تصویر ۲-۲۳ و ۲-۲۴)

۴- پس از بافت هر رنگ، یکبار دفتین زده می‌شود و شیرازه پیچی هر رج را هم زمان انجام می‌دهند.

۳- در رج‌های ایجاد نقش، پود رنگی مطابق با رنگ آن در نقشه، به صورت سراسری از زیر و روی چله‌ها تا پایان هر نقش گذرانده می‌شود و از پشت چله‌های پذیرنده رنگ و نقش دیگر تا نقش بعدی به همان رنگ، به صورت معلق عبور می‌دهند. پود ذکر شده را در جای مورد نیاز برای ایجاد نقش دیگر به همان رنگ از بین

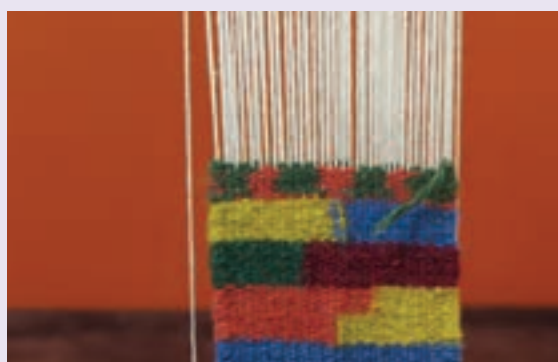
مرحله دوم

مرحله اول

پشت گلیم

مرحله سوم

▲ تصاویر ۲-۲۴ مراحل پودگذاری به روش معلق یا عبوری و پشت آن

پس از عبور هر رنگ در یک ردیف، وقتی نخ به لبه‌های بافت می‌رسد چه باید کرد؟

پرسش

ب: نقش‌ها ردیفی و تکرار شونده هستند.
پ: نقش‌ها ظریف، متنوع و هندسی مشاهده می‌شوند (گاه نیز غیر هندسی).

از ویژگی‌های مهم پودگذاری به روش پود معلق می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:
الف: حداکثر از ۲ الی ۳ رنگ برای نقش اندازه استفاده می‌شود.

چرا در پودگذاری به روش پود معلق، محدودیت رنگ در هر ردیف وجود دارد؟

روی چننه

پشت چننه

پشت و روی یک چننه گلیمی به روش پود عبوری یا معلق تصویر ۲۵-۲ ▲

- چنانچه در روش پودگذاری معلق نقشه دارای نقش‌های با فاصله زیاد از یکدیگر باشد، معمولاً نخ‌های رنگی را در همان ناحیه به شکل معلق می‌بافند.
- پس از بافت مقداری از گلیم ساده (به هر یک از روش‌های پودگذاری آموزش داده شده) برای تسلط بیشتر بافنده بر روی دار، بافته را پایین کشی می‌کنند.

۶- سربندی پایانی مانند ابتدای بافت گلیم انجام می‌شود.

پایین کشی بافت روی دار

در این موقع قسمت بافته شده را به طرف پایین دار و به پشت می چرخانند تا محل بافت یا به اصطلاح «دم کار» در دسترس بافنده قرار گیرد.

پس از آنکه مقداری از گلیم بافته شده، ممکن است بافنده تسلط کافی برای ادامه بافت گلیم نداشته باشد، برای رفع این مشکل، بافت را روی دار به اصطلاح «پایین کشی» می کنند.

در صورتی که پایین کشی به موقع بر روی دار انجام نشود، به غیر از تسلط کم بافنده بر روی بافت چه عوارض جانبی دیگری می تواند برای بافنده به وجود آورد؟
در این مورد با هم گروهی های خود مشورت کنید و پاسخ صحیح را بر روی برگه ای بنویسید و در کلاس مطرح کنید.

پرسش

- می شود.
- ۴- چسب پهن نواری به صورت عرضی بر روی چله ها در چند قسمت زده می شود. (به منظور مانع شدن از جابه جایی و بهم ریختگی چله ها در زمان پایین کشی).
 - ۵- گره های ابتدای نخ چله، که بر روی زیر دار در سمت راست و چپ زده شده است، باز می شود. (تصویر ۲۶-۲).
 - ۶- چله های پاره شده احتمالی که بر روی دار وصل شده اند از روی دار باز می شوند.

- پایین کشی بافته بر روی دار، در چند گام به ترتیب زیر انجام می شود:
- ۱- روی دار و چله ها بررسی می شود تا هیچ شیء اضافی بر روی دار نباشد.
 - ۲- بر روی دار (زیر دار و سر دار) چهار گوشه گلیم یا بافته و چله کشی علامت گذاری می شود.
 - ۳- با ماژیک یک خط کاملاً صاف و افقی با کمک خط کش و گونیا با فاصله ۱۰ سانتی متری از لبه بافت روی چله ها کشیده

مرحله اول

مرحله دوم

بریدن نخ‌های چله و اتصال تسمه به دار تصویر ۲۶-۲ ▲

۳ بار به ترتیب و به صورت تناوبی پیچ‌ها شل می‌شود. (تصویر ۲۷-۲).

۷- پیچ‌های بالای سر دار از دو طرف به تدریج و یک در میان و آرام، شل می‌شوند. (یکبار پیچ سمت راست و یکبار پیچ سمت چپ) برای شل نمودن چله‌ها و گلیم بافته شده بر روی دار ۲ الی

مرحله اول

مرحله دوم

مراحل شل کردن پیچ‌های سر دار تصویر ۲۷-۲ ▲

(برای بافته‌های کوچک).
۱۰- بافته از دو طرف با دو دست کشیده می‌شود تا سطح بافته شده بدون موج و کاملاً صاف باشد. (تصویر ۲۸-۲).

۸- پس از شل شدن کامل چله‌ها، تسمه یا مهار از داخل چله‌ها به آرامی خارج می‌شود.

۹- یک کف دست بر روی قسمت جلوی بافته و کف دست دیگر پشت بافته قرار گرفته و به آرامی پایین کشیده می‌شود.

مرحله اول

مرحله دوم

۱۱- پس از اطمینان یافتن از تراز بودن دم کار در پایین دار به شکل اولیه (که با ماژیک ترسیم شده بود) سفت کردن چله‌ها آغاز می‌شود. (تصویر ۲-۲۹)

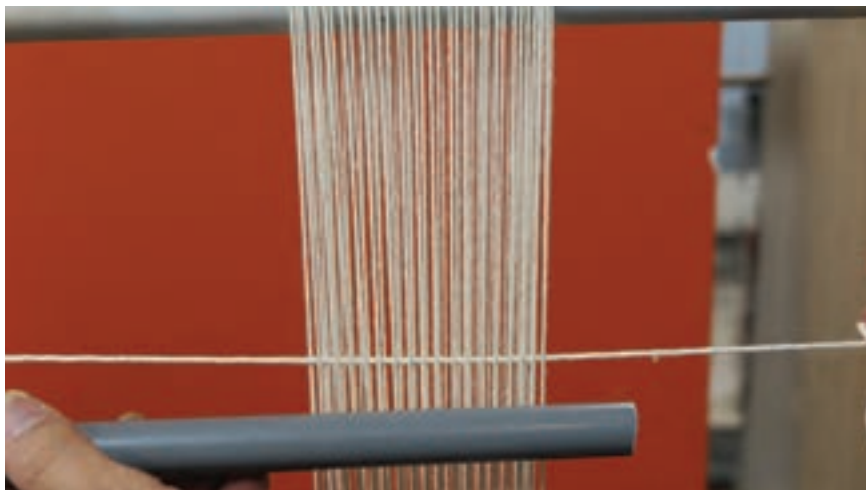
اگر پایین‌کشی چله‌ها به صورت منطقه‌ای (قسمت به قسمت) انجام گیرد، احتمالاً چله‌ها و قسمت بافته شده با چه مشکلی مواجه خواهند شد؟ نتیجه را یادداشت کنید و به هنرآموز خود تحویل دهید.

فکر کنید

۱۳- کنترل نهایی چله‌ها را پس از سفت کردنشان، برای جلوگیری از به هم ریختگی آنها (به ویژه در بالای دار) انجام می‌دهند.

تصویر ۲-۲۹ ▲ سفت کردن مجدد پیچ‌های سر دار

۱۴- چوب هاف را که در موقع پایین‌کشی پایین می‌آورند دوباره به سمت بالا می‌برند و در جای خود قرار داده می‌شود. پس از بررسی کامل بافته و چله‌ها و اطمینان از قرارگیری صحیح چله‌ها در جای خود، بافت را ادامه می‌دهند. (تصویر ۲-۳۰)

تصویر ۲-۳۰ ▲ قراردادن دوباره هاف در محل خود

▲ تصویر ۳۱-۲ گلیم پایین کشیده شده روی دار

پایین کشی به تناسب طول کار، امکان دارد در یک یا چند مرحله انجام شود.

توجه

ایمنی و بهداشت

- ۱- شل کردن چله‌ها در حدی لازم است که چله‌ها بهم نریزند و در ضمن به راحتی امکان چرخش بافته به پشت دار را فراهم کند.
- ۲- برای پایین کشی، فشارهای کف دست در دو طرف بافته باید یکسان باشد تا از کج شدن لبه کار جلوگیری به عمل آید.

برش چله‌ها و جداسازی گلیم از روی دار

بر روی چله‌ها معلوم می‌کنند و سپس، خط صاف افقی از ابتدا تا انتهای کار می‌کشند. اندازه‌ای که برای ریشه گلیم در نظر گرفته می‌شود اغلب ۲۰-۱۵ سانتی‌متر است (نه خیلی کوتاه و نه خیلی بلند).

۴- نخ‌هایی که تسمه را به زیر دار متصل کرده‌اند بریده می‌شوند همچنین نخ‌های ابتدا و انتهای چله را که به زیر دار گره خورده‌اند، می‌برند.

۵- پیچ‌های سر دار و سپس چله‌ها را شل می‌کنند.

پس از پایان بافت گلیم در انتهای بافته، همانند ابتدای آن عملیات سربندی که شامل زنجیره، ملیله و کرباس بافی است انجام می‌گیرد و در نهایت انتهای نخ پود بر روی چله‌ها بسته می‌شود. بعد از اتمام این مراحل چله‌ها از روی دار قیچی می‌شود و بافته از روی دار به پایین انتقال می‌یابد.

این مرحله در چند گام به شرح زیر انجام می‌شود:

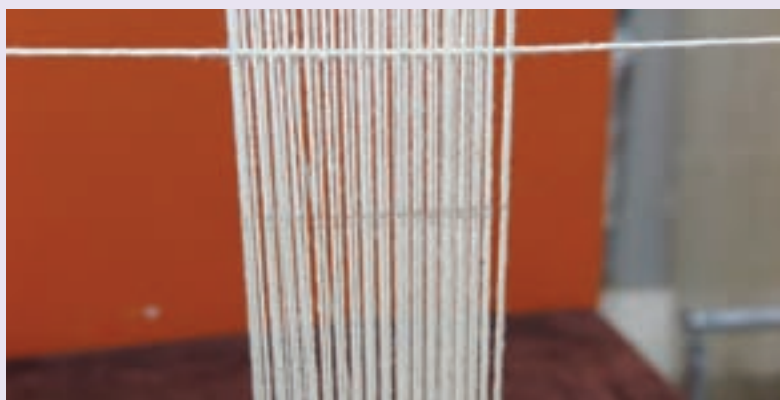
۱- هاف را از بین چله‌ها خارج می‌کنند.

۲- نخ کوچی بند را می‌برند و کوچی باز می‌شود.

۳- نقاطی را که قرار است چله بریده شود با خط کش و مداد

مرحله اول

مرحله دوم

۶- برش چله‌ها که اغلب به دو صورت انجام می‌شود:

الف) دارهایی که قابلیت شل کردن چله را ندارند (مانند دار زمینی): در این شیوه کل تارها را به سه قسمت تقسیم می‌کنند (ابتداء، وسط و انتها). بین هر قسمت را با قیچی برش می‌زنند (یک برش از سمت راست و یک برش از سمت چپ و تمامی این مراحل به صورت تکه تکه انجام می‌شود). سپس به ترتیب سمت راست، سمت چپ و در آخر وسط را برش می‌زنند

و گلیم را از دار جدا می‌کنند.

ب) دارهایی که قابلیت شل کردن چله را توسط پیچ بالای دار دارند: در این شیوه، پس از شل کردن چله‌ها (در حد متوسط) که چله‌ها نه زیاد سفت و نه زیاد شل باشند، با قیچی از یک سمت (چه راست، چه چپ) از روی خط کشیده شده، چله‌ها را به صورت متناوب و تکه تکه در کل عرض می‌برند و بافته از روی دار جدا می‌شود (تصویر ۳۲-۲).

پرسش

جدا کردن گلیم از روی دار به روش اول چه محاسنی دارد؟

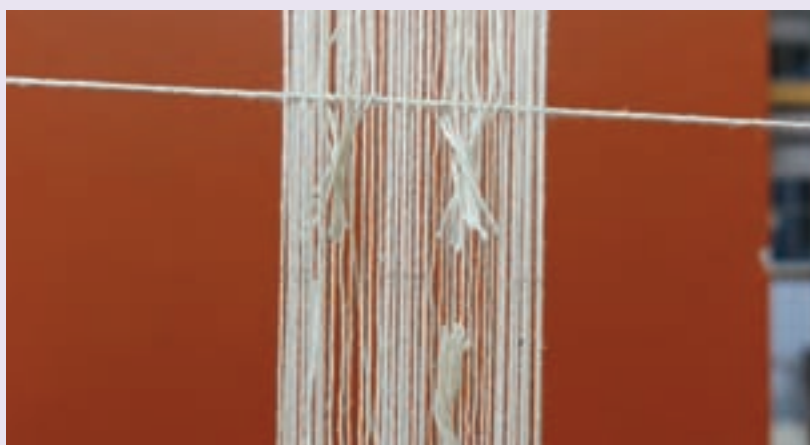
مرحله اول

مرحله دوم

مرحله سوم

مرحله چهارم

مرحله پنجم

مرحله هشتم

مرحله هفتم

ادامه مراحل برش تارها و جداسازی گلیم از دار تصویر ۲۳-۲ ▲

در برخی مناطق بافته را کاملاً از روی دار جدا نمی کنند، بلکه سمت راست چله‌ها را ۲ تار ۲ تار می‌برند و آن را به حالت پودگذاری وارد چله‌های باقی مانده می‌کنند. (چله‌هایی که هنوز از دار جدا نشده‌اند) این کار را تا پایان انجام می‌دهند با رعایت این نکته که کار از هر دو طرف آغاز می‌شود و در وسط کار پایان می‌یابد در نهایت کار دارای ریشه نیست بلکه بافت مشابه گلیم در بالای کار شکل می‌گیرد.

توجه

- در هنگام استفاده از قیچی باید از انگشتان دست خود مراقبت کرد.
- در هنگام بریدن کار باید مراقب بود تا به کار نیز آسیب نرسد.

ایمنی و بهداشت

- ۷- سمت پایین کار را نیز پس از جدا کردن از دار، متناسب با ریشه بالا کوتاه می کنند.
- ۸- برای جلوگیری از ریزش بافت و حفاظت از گره ها در ابتدا و انتهای گلیم، چله ها را حدوداً هر ۲ سانتی متر دوتا دوتا با هم گره می زنند.

▲ تصویر ۲-۲۴ یک اندازه کردن ریشه های بالا و پایین گلیم

در برخی مناطق پس از برش چله ها و پایین آوردن بافته، ابتدا و انتهای ریشه ها را گره نخودی می زنند و یا به صورت گیس بافت می بافند.

توجه

